

אורות ישראל

מכללה אקדמית לחינוך

מייסודן של מכללות מורשת יעקב ואורות ישראל

בס"ד

שם הקורס: עיונים בפירוש רשב"ם על התורה

תש"פ

שם המרצה: הרב ד"ר עדי בלכר

מסלול/התמחות: תנ"ך

היקף שעות: 1 ש"ש

תוכן הקורס ומטרות הקורס

במוקד הקורס תעמוד פרשנותו של רשב"ם למקרא, על מאפייניה הייחודיים. במסגרת הקורס נכיר את רשב"ם על רקע סביבתו וזמנו ונראה כיצד אלו עיצבו מרכיבים מרכזיים בפרשנותו למקרא. מטרת הקורס הן:

1. התלמיד יכיר את עקרונות פרשנותו של רשב"ם המייחדים אותו בין פרשני דורו.
2. התלמיד יחשף לאתגרים הרוחניים שנצבו בפני רשב"ם אשר משתקפים בפירושו למקרא.
3. התלמיד יעמוד על יחסם של חכמי הדורות המאוחרים כלפי פרשנותו של רשב"ם.

ראשי פרקים/יחידות הוראה בקורס

1. אופיו של פירוש רשב"ם.
פריטים ביבליוגרפיים מס' 2, 4, 12.
2. יחס רשב"ם לפירושו של רש"י.
פריטים ביבליוגרפיים מס' 6, 9.
3. הפולמוס שמעורר פירושו של רשב"ם.
פריטים ביבליוגרפיים מס' 13, 14.
4. התרומה הפרשנית להיבטים הספרותיים.
פריטים ביבליוגרפיים מס' 2, 6.
5. גישתו של רשב"ם לחלק ההלכתי שבתורה.
פריטים ביבליוגרפיים מס' 12, 15.
6. מקורות ההשפעה על רשב"ם בכתבת פירושו לתורה.
פריטים ביבליוגרפיים מס' 7.
7. יחסה של נחמה לייבוביץ לפרשנות רשב"ם.
פריטים ביבליוגרפיים מס' 10, 1.

קמפוס רחובות

רחוב הרב שטיינמן 3
ת"ד 1106, רחובות 76110
טלפון: 08-9485662
פקס: 08-9485686
דוא"ל: sima-c@mor.ac.il

קמפוס אלקנה

אלקנה, ד"ג אפרים
מיקוד 44814
טלפון: 03-9061301
פקס: 03-9061342
דוא"ל: dekan@orot.ac.il

אורות ישראל

מכללה אקדמית לחינוך

מייסודן של מכללות מורשת יעקב ואורות ישראל

בס"ד

8. התמודדות רשב"ם עם האתגרים הרוחניים של דורו בפרשנותו. פריטים ביבליוגרפיים מס' 3, 5.
9. גישת רשב"ם לשירה המקראית. פריט ביבליוגרפי מס' 11.

חובות/דרישות הקורס

1. השתתפות פעילה וקריאת החומר הביבליוגרפי.
2. בחינת סיום (100%).

דרכי התקשרות עם המרצה

דוא"ל: le7adi@013.neto.net

ביבליוגרפיה

קריאת חובה

1. א' טויטו, "בין 'פשוטו של מקרא' ל'רוח התורה' – יחסה של נחמה לייבוביץ לפירוש רשב"ם לתורה", בתוך: מ' ארנד ואחרים (עורכים), **פרקי נחמה: ספר זכרון לנחמה לייבוביץ**, ירושלים תשס"א, עמ' 221–240.
2. מ' סבתו, "פירוש רשב"ם לתורה", **מחניים**, 3 (תשנ"ג), עמ' 110–125.

קריאת רשות

3. א' גרוסמן, **חכמי צרפת הראשונים**, ירושלים תשנ"ה.
4. מ' גרינברג, "רשב"ם", **פרשנות המקרא היהודית: פרקי מבוא**, ירושלים תשמ"ג, עמ' 77–79.
5. א' טויטו, **הפשטות המתחדשים בכל יום: עיונים בפירושו של רשב"ם לתורה**, רמת גן תשס"ג.
6. י' יעקבס, "'אינם דרך ארץ לפי חכמת בני אדם או כפי הפסוק': עקרונות פרשנות הפשט על פי רשב"ם", בתוך: א' כהן (עורך), **רש"י ובית מדרשו**, רמת גן וירושלים תשע"ג, עמ' 65–82.
7. י' יעקבס, "לביורר היקף היכרותו של רשב"ם עם מדרש לקח טוב", בתוך: ר' ריינר ואחרים (עורכים), **תא שמע: מחקרים במדעי היהדות לזכרו של ישראל מ' תא-שמע**, אלון שבות תשע"ב, עמ' 475–499.
8. ש' יפת, **דור דור ופרשניו: אסופת מחקרים בפרשנות המקרא**, ירושלים תשס"ח.

קמפוס רחובות

רחוב הרב שטיינמן 3
ת"ד 1106, רחובות 76110
טלפון: 08-9485662
פקס: 08-9485686
דוא"ל: sima-c@mor.ac.il

קמפוס אלקנה

אלקנה, ד"נ אפרים
מיקוד 44814
טלפון: 03-9061301
פקס: 03-9061342
דוא"ל: dekan@orot.ac.il

אורות ישראל

מכללה אקדמית לחינוך

מייסודן של מכללות מורשת יעקב ואורות ישראל

בס"ד

9. א' כסלו, "ואשר שם לבו לדבר יוצרינו": ההיגד המתודולוגי של רשב"ם בתחילת פירושו לספר ויקרא ותרומתו להבנת יחסו של רשב"ם לפירושו של רש"י, **תרביץ**, עג (תשס"ד), עמ' 225–238.
10. נ' ליבוביץ, **עיונים חדשים בספר שמות**, ירושלים תשמ"ט.
11. א' מאיר, "סידור דברים קרוי שירה": פרשנותו של רשב"ם לשירת התורה, **בית מקרא**, 42 (תשנ"ז), עמ' 34–44.
12. י"צ מושקוביץ, **פרשנות המקרא לדורותיה**, ירושלים תשנ"ח (עמ' 52 – 63).
13. ע"צ מלמד, **מפרשי המקרא: דרכיהם ושיטותיהם**, כרך א, ירושלים תשל"ה.
14. ח"ר רבינוביץ, "הרשב"ם כפרשן המקרא", **בית מקרא**, 21 (תשל"ו), עמ' 462–471.

קמפוס רחובות

רחוב הרב שטיינמן 3
ת"ד 1106, רחובות 76110
טלפון: 08-9485662
פקס: 08-9485686
דוא"ל: sima-c@mor.ac.il

קמפוס אלקנה

אלקנה, ד"נ אפרים
מיקוד 44814
טלפון: 03-9061301
פקס: 03-9061342
דוא"ל: dekan@orot.ac.il